Ч. 85. Чернівцї, середа дня 17. (29.) квітня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Полїтика реальна.

XX.

(Руска громада. — Руске товариство. — Що є найпершим і найсьвятїйшим обовязком рускої інтелїґенциї?)

Ми подали кілька точок немов заповідий, котрі кожда людина повинна сповняти, скоро хоче чесно носити імя Русина. Число тих точок можна-б ще збільшити, але хто вдумає ся добре в значінє слова „Русин“, „Русь“, хто схоче приглянути ся тому, як другі народи розуміють свою народність і що для неї роблять, той і сам зможе далї тягнути собі всякі розумні висновки.

Коли кожда інтелїґентна руска людина стане в повнім того слова значіню Русином, коли ми витворимо також інтелїґентну руску родину, то тоті, почуваючись до обовязку супроти своєї рускої народности, мусять далї брати ся до працї, аби витворити *руску громаду*.

Громада є підставою полїтичної і економічної сили. Русини доси не звертали на громаду найменьшої уваги, а як що і робило ся в тім напрямі, то без ясного пляну і без сьвідомости цїли. Зачерез те ми і доси не маєм ще, можна-б сказати, нї одної рускої громади. А треба знати, що громада має всюди голос, громада се є уряд. Громада, де жиють рускі люди, мусить стати сьвідомою рускою громадою.

Здаєть ся, що доси було вже богато часу, аби кожду людину в кождій рускій громадї навчити, що то є громада, які вона має права, які обовязки, а яка повинна ще з осібна бути руска громада. Коли-б попрацювати в тім напрямі через кілька лїт в кождій рускій громадї, коли-б наша інтелїґенция руска, беручи участь на засїданях рад громадских старала ся і в практицї переводити тоту свою науку, коли-б вона в громадских справах виявляла ініциятиву, енерґію і безкористну працю, коли-б завела в кождій громадї лад в господарцї громадскій, коли-б розбудила і у громадян якусь дбалість про громаду, интерес для громади, ініциятиву з громадских справах, тодї така громада серед всяких обставин своє зробить, повинність рускої громади з сьвідомостю того сповнить, а противники наші національні не будуть мати до неї жадного приступу.

І наша орґанїзация народна мусить основувати ся, мусить опирати ся на рускій громадї, инакше цїла будова стояти ме на ледї. Маючи добре зорґанїзовані наші рускі громади, всякі вибори, чи до Ради повітової (в Галичинї), чи до комітетів дорогових (на Буковинї), чи до соймів, чи до Ради державної були-б для нас простою забавкою. Або коли-б так — се прецїнь річ можлива — кожда руска громада достарчала річно до скарбу народного пересїчно лиш 5 зр., то збирала-б ся поважна сума 15.000—20.000 зр., з котрою можна-б щось почати. Так прецїнь ческі і нїмецкі громади роблять, що на ріжні народні фонди вставляють певну суму в свій прелїмінар.

Тепер наша громада зовсїм не активна, а дуже часто нам навіть противна.

Аби громада могла міцно стати на власних ногах і всюди виявляти свою волю, треба єї і громадян зробити незалежними від чужого капіталу. Нїчого так не лучить всїх до купи, як спільний интерес. Треба проте в кождій громадї закладати стоваришеня для пожичок і ощадностий і то після системи Райфайзена, треба крім того закладати стоваришеня для покупу і продажі всяких продуктів і иньші стоваришеня господарчі. В кождій громадї повинна бути своя руска крамниця спілкова, поміщена в осібнім домі з обширними комнатами, призначеними для читальнї громадскої. З читальнї повинно виходити сьвітло на цїлу громаду.

По таких місцевостях, де характер громади не може бути руский, але де Русинів все таки є значне число, як по мі-

З житя.

(Стара пісня про весну. Всякоє древо цьвіти пускает. Жаби польскі і рускі. Надходить май! Замітки з проходів. Многомовна Буковина. Нїмеччина горою! Уступчиві Русини. Чужому научайтесь, свого не цурайтесь!)

Нинї хоч бийте, хоч ріжте мене, я о полїтицї вам анї не писну. Нехай їй хрін і редьква, тій рускій полїтицї, що до сварки доводить братів, що жадає нервів як посторонки, що з розмов наших витиснула все иньше, а сама розсїла ся як панї у всїх руских мозках. Не лїпо ли ни бяшет, братіє, начати старими словеси стару пісню про весну?... І пущу я не сокола, а сталеве перо по папері, закутаю ся у хмару диму з турецкого тютюну, нагадаю собі свої проходи по Горечі над Прутом, по горі Цецинї з руїною старого замку, а то й хоч би по черновецкім міскім огородї, що на всїх мовах черновецких називає ся Volksgarten, або по Bischofsberg-у з прекрасним видом на далекі околицї, на Прут, на лїси й горби, — нагадаю собі те все і воспою на честь весни великолїпну пісню:

Всякоє древо цьвіти пускает,
Земля траву прозябает,
Про-о-зя-ба-ет!

Тямлю, во время оно, коли завели ся спори в якімсь кружку Русинів, а годї було спинити загорілі голови, в сам розгар суперечки кидав якийсь спокійнїйший товариш, сьпіваючи по дяківски, згаданий уступ з великодної пісні: „Всякоє древо цьвіти пускает“ і в одну хвилю лиця всїх зібраних ставали лагіднїйші, уста складали ся до сьміху, а другої хвилї всї вже сьпівали: „Земля траву прозябает, про-о-зя-ба-ет!“ Тим і кінчила ся звичайно суперечка і в кружку наставав мирнїйший настрій.

Оттак і тепер, на вид весни, воспойте всї разом зі мною велегласно: „Всякоє древо цьвіти пускает“, дарма, що не у всякого древа ті цьвіти такі красні, щоби поза ними не бачити дїйсної краси, а то листя, зеленого прекрасного листя, і дарма, що ми витаємо весну, запаливши добре в печи. А вже хоч би ви не хотїли спільно ту пісню засьпівати, то я собі єї сам засьпіваю, бо зима менї надоїла так, що крий Господи! Все сиди як не в однїй то в другій хатї, за місто вийти нїкуди, на ховзанцї офіцири і бурші великими громадами „клярують з жидівками жіноче питанє“, нїгде чоловікови на волї погуляти, всюди стрінеш той самий плиткий флїрт, товариску облуду, так що вкінци навкучить ся дивити ся на тих самих людий. А тепер — махай, серце, в лїс та прислухай ся, кому хоч, чи соловейкови, чи зазулї, або й руским музикальним жабам.

A propós жаб все менї приходить на думку вірш з „Пана Тадея“ Міцкевича. Міцкевич, як добрий польский патріот, поважив ся навіть таке написати, що żadne żaby nie grają tak ładnie, jak polskie. Они, коли добре тямлю, мають грати, jak dwie arfy eolskie, одна арфа в однім ставку, а друга в другім, і одна гомонить красше другої. Супротив того, що в Австриї Поляки горою, я готов вірити, що як не давнїйше, то певно тепер і жаби польскі повиставляли сьмілїйше свої солодкозвучні роти з багна і голоснїйше кричать на всю околицю, але чи красше, більше гармонїйно, як наші, о тім сумнїваю ся. А в тім... хто знає? — Ох! бо наші жаби всї терплять на тяженьку задуму. Хоч би над ними бузьки не стояли, они з багна й не вилазять. Тілько вечерами, як уже бузьки йдуть спати, они відізвуть ся, тут одна, там друга, а вкінци набравши „духа ратнаго“ і засьпівають до місяця так жалібно, що не то залюбленому, але й такому, що „всїх“ любить однаково, серце від того помякшає. А проте на перекір Міцкевичови я поважу ся таки сказати, що й наші рускі жаби грають зовсїм не гірше польских. І велить менї се сказати не моє руске серце патріотичне, а просто почутє справедливости, котре каже признати і руским жабам то, що їм по їх вдачі, заслузї і спосібности до вечірних концертів належить ся. А патріотична моя думка підсуває менї на папір навіть гордий висказ, що „жадні жаби не грають так гарно, як рускі“. Ми таки горою! ми не дамось, наших жаб більше тут!

Надходить май, солодкий місяць, в котрім стілько молодим людям трапили ся любовні пригоди, і я на перекір веснянкам Франка, котрий серед весняної краси все бачить як не секвестратора за податки, то замлїлого з голоду селянина, готов таки бачити в природї саму красу без тїни недолї, а хиба з тїнию такою, що дає любий холодок для спочинку. Вкінци й сам Франко радить: „Юних днїв, днїв весни не забудь!“

стах і по містечках, треба найти якусь форму, аби *всї* Русини з собою стикали ся, про себе відали, себе знали і почували ся до спільности з собою. Здаєть ся, можна-б се осягнути пр. через братства церковні, при котрих могла-б переводити ся така економічна орґанїзация, що робила-б і тут Русинів в кождім зглядї незалежними.

Де жиє більше рускої інтеллїґенциї, там конечно треба о то дбати, аби рускі родини і Русини взагалї з собою товаришували, аби всюди повставало *руске товариство*. Воно почасти вже трохи так і є, але якраз товариске житє з своїм осібним народно-руским характером у нас дуже слабо або майже нїчого ще не розвите. Наше товариство виглядає ще зовсїм не по руски.

Але найважнїйшим, найбільшим і найсьвятїйшим обовязком народної інтеллїґенциї є вести добре, сумлїнно, із знанєм і зрозумінєм полїтику т. зн. господарку народну. До того кожда інтеллїґентна руска людина повинна рук і голови приложити. За долю чи недолю, за славу чи неславу, за честь чи нечесть, за силу чи неміч, за все а все, чим нарід яко нарід відзначає ся, чим не домагає, за все відповідає перед судом історії інтеллїґенция народна. Горе тому народови, у котрого ледача інтеллїґенция, горе тій інтеллїґенциї народній, що не сповнила свого обовязку народного — проклятє цїлих грядущих поколїнь тяжким каменем тяжити ме на лихій єї памяти. Незгідлива, лукава, самолюбна, безглузда — одним словом ледача інтеллїґенция народна занапастила вже нераз долю цїлого народу, стала причиною злиднїв і лихолїтя народного. Розсудлива, згідлива, щира, дбала, працьовита — одним словом патріотична інтеллїґенция народна двигнула вже нераз цїлий нарід з найбільшого занепаду. Поляки, Чехи, Словінцї, Серби, Болгари се яскраві приміри на се. Наша-ж історія виказує рідко коли що иньшого, як лиш завзяту боротьбу взнеслого патріотизму одиниць против лукавства, самолюбства і нерозсудку других одиниць, поза котрими товплять ся маси, так що цїлість, весь нарід не може прийти до себе.

Чи-ж тепер у нашої інтеллїґенциї є сьвідомість того тяжкого обовязку, тої великої відповідальности за долю народу? Нехай кождий вдарить ся в груди і відповість на се по щирости — а відповідь тота буде певно взагалї некористна. В такім разї і добутки господарки нашої народної не можуть бути користні. Треба отже перед усїм сьвідомим вже інтеллїґентним одиницям ширити почутє обовязку і відповідальности поміж загалом рускої інтеллїґенциї, аби всїх загріти до працї, аби всїм дати зрозуміти вагу кождого їх кроку полїтичного.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 28-го квітня 1896.

Архикнязь Евгенїй, властитель 41-го полку піхоти в Чернівцях, іменований фельдмаршал-поручником.

Архикнязь Петро Фердинанд іменований поручником при 41-ім полку піхоти в Чернівцях.

В память Тараса Шевченка устроюють руско-народні товариства в Коломиї дня 30-го с. м. вокальний вечерок в сали Каси ощадности.

Тлїнні останки епископа Юлїяна Пелеша перенесено в недїлю, дня 26-го с. м., пополудни з епископскої палати до катедральної церкви. Величавий похід вів станїславівский епископ Юлїян Куїловский. Напередї ішли церковні братства, військові ветерани, вихованицї перемиского дївочого інститута, за ними оо. Реформати, латиньскі сьвященики, вкінци питомцї перемиської духовної семинариї, котрих хор зміцнили „Перемиский Боян“ і хор учеників ґімназияльних. За ними ступали в двох рядах більше як 70 руских місцевих і замісцевих сьвящеників в фелонах, за ними перемиска капітула і деякі члени львівскої і станїславівскої капітули. Перед самим караваном несли питомцї і молодші сьвященики портрет покійного і єго епископскі відзнаки. Караван був укритий двома гарними вінцями: від родини і „Днїстра“. За караваном ішла родина покійного, між ними кілька селян, заступники властий правительственних і автономічних і велика товпа народу. Військові власти на велике диво не були заступлені. Коло костела Францисканів взяли сьвященики домовину на плечі і несли аж до самої церкви катедральної, де єї уставлено на гарно прибранім катафальку. Рускі сьвященики відправили панахиду і на тім закінчено недїлїшну часть похоронної проґрами. Вечером приїхав зі Львова кардинал Сембратович з о. Евгенієм Гузаром; окрім того провінциял оо. Василіян др. Сарницкий, проф. др. Шараневич і о. крил. Делькевич.

Вчера в понедїлок відбули ся в Перемишли зраня поминальні богослуженя, котрі відслужили кардинал Сембратович, князь-епископ Пузина, епископи Солецкий, Куїловский і Вебер і дуже велике число сьвящеників обох обрядів. Трогаючу промову виголосив о. крилошанин Войтович. В похоронах взяли участь намістник кн. Санґушко, краєвий маршалок ґр. Станїслав Баденї з депутациєю, повітовий маршалок кн. Сапіга, ґенерали з ген. Ґальґочим на чолї, заступники всїх урядів правительственних і автономічних і велике число замісцевих депутаций. Народу зібрала ся незлїчима маса. По 2-ій год. зполудня рушив похорон з катедри на цминтар.

Головний видїл товариства „Просьвіта“ у Львові висилає сими днями на кошт товариства „Просьвіти“ вандрівного учителя господарства до читалень „Просьвіти“ в повітї львівскім в цїли провіреня дїяльности тих читалень як також поучуваня читальників в справах просьвітно-господарских. На жаданє буде вандрівний учитель господарства вступати також до тих громад, в котрих до сего часу нема ще читалень „Просьвіти“. О дни приїзду будуть наперед завідомлені дотичні громади. Сподїватись належить, що наш нарід радо прийме висланого „Просьвітою“ учителя господарства та покористуєсь устним поученєм о справах просьвітних і економічних.

Загальні збори „Рускої Ради“ в Сокали відложено задля смерти епископа Пелеша на пізнїйше.

„Извѣстный нашъ патріотъ“. Русини помалу вже привикли до того, що наші москвофіли і їх прихвостнї величають в своїх ґазетах кождого, хоч би й як незначучого москвофіла „извѣстнимъ нашимъ патріотомъ“; ба, нас навіть то вже зовсїм не разить. Отже такого одного „патріота“ вихвалили тутешні *Буковинскі Вѣдомости*. Як би не було шкода часу і місця, ми подали би сільветку того „извѣстного патріота“,

---

Гей, в лїс над Прут, на Горечу! Година ходу туди, година звідтам, побудь там годину-дві і вже половина дня пропала. Шкода! бо роботи жде богато. То може на Цецину? Там справдї так гарно, поетично! Дві години ходу туди, дві звідтам, побудь там зо дві години, втомиш ся дорогою — цїлий день пропав. Погано, Татяно! На таке добро можна собі позволити хиба у сьвято, а не в буддень; значить: і душу розведеш тільки в сьвято; а там у буддень і не думай, чи се весна чи не весна.

Нема ради, треба йти у Volksgarten. Ідеш і замічаєш: хто любить сьвіжий воздух, хто знає використувати весну? Жиди! Як жиди все уміють використувати, так і Volksgarten — то їх город. Ідеш і чуєш нїмецку розмову, думаєш: Нїмцї! Так нї, заговорить котрий слово, в котрім є *р*, зараз і пізнаєш жида по вимові. Я не антисеміт, а проте не радо дивлю ся на ті пишні строї, якими чванять ся доньки небіщика Ізраеля, на ті наслїдовані рухи паньскі, на ті „шнуровані“ уста, котрі нехай тілько голоснїйше промовлять, зараз і зрадять родовід. І менї все здає ся, що ті жиди і жидівки користають з весни іменно в той спосіб, як із своїх строїв. Як свої карлючковаті носи і баньковаті очи прикривають „культурними“ цилїндрами або капелюхами з цїлими зїльниками штучних ярких квіток на них, так своєю появою, своїми строями на тлї весни они пишають ся перед другими людьми, вважаючи прохід в огородї чимсь паньским.

Не инакше вражінє роблять они, лиш таке, і через те менї стає знов скучно поміж ними, я втїкаю до цукорнї, читати сьвіжі часописи. Там в ілюстрованих часописях побачиш вправдї друкований краєвид, але рисований артистом, котрий на тло зелених дерев і кущів квіток не поставить людини з баньковатими очима, з виміреними рухами рота і рук, байдужими на всю красу довкола, а зарозумілих тільки на свою красу або своїх строїв. І потонеш у такій картинї, посадиш себе у нарисованім лїску і за мріями про сьвіт забудеш.

— Guten Tag! — Guten Tag!

Входять гостї в цукорню і сїдають довкола сусїдного стола. Рад не рад звернеш на них увагу, прислухаєш ся їх розмові і сотий раз почуєш чисто буковиньске „столпотвореніє“. товариство розмовляє на всїх чотирох мовах: на нїмецкій, волоскій, рускій і польскій. Приглядаю ся товариству близше: двох панів, хлопчик, три панї (мабудь попадї) і православний сьвященик, котрий як би більше дбав о свою бороду і довге волосє, то зовсїм би менї подобав ся. А так зараз видко, що про свій вигляд не дбає.

— Gott sei Dank — починає сьвященик, обтираючи кругле лице з поту—wir haben schon den Frühling. Es ist heute schon ganz warm.

— Ші єу фири требуінци м'ам імбракат ен страіле де ярни (а я без потреби одягнула ся по зимовому) — замічає одна з пань і до хлопця, що хоче послужити гостям, каже: — Gib uns Thee!

— A mnie, tatu, ciekoladki! — просить малий панич тата.

— Może ciasteczko? — питає ся одна з пань.

— Єсть ту вчерашна *Буковина*? — розвідує ся другий панок в хлопця. — Дай менї єї!

Панотець (може й з руского села) дивить ся на того панка, що зажадав *Буковини*, непевними очима, видко, пригадав собі, що ще пок. Морар-Андрієвич заборонив сьвященикам своїм читати *Буковину* і хоч то вже часи змінили ся, а він таки не поважив би ся взяти в руки заборонену чисто-руску часопись.

І починає ся в товаристві розмова, в котрій що хвилї почуєш то волоскі, то рускі, то польскі реченя, над котрими йде горою нїмеччина. Чудна річ, яка ґерманїзация захопила на Буковинї не лише жидівскі, але рускі, польскі і волоскі родини. Вправдї руска мова на Буковинї — то мова торговельна; всї єї розуміють, і тому Волох зійшовшись з Поляком говорить по руски, а Нїмкиня, купуючи на ринку у волоскої селянки, говорить також по руски, — але прийдеш на празник до руского сьвященика в рускім селї і чуєш: розмова веде ся по нїмецки. По руски знають всї і мабуть не соромлять ся звичайно по руски говорити, але чи нїмецка мова належить до буковиньского доброго тону, чи то в школах так знїмчили ся „автохтони“ — досить, що аж за богато всюди сеї нїмеччини.

До цукорнї входять два офіцири-гузари і чую: говорять по мадярски. Менї видить ся, що они не посоромились би нїгде говорити по свому, пересьвідчені, що навіть сам Бог в небі говорить по мадярски. До сего многомовного то-

а так подамо лиш маленьку сцену з кавярнї. Сидить той „патріотъ“ з иньшим панком та балакає по нїмецко-польско-руски — так собі після буковиньского звичаю. Каже „патріотъ“: „Гм, знаєте man lässt uns in Österreich keine Russen sein, ми мусимо бути Ruthenen; wie pan, to skandal! Як нас сьміють силувати? Ale ja nie poddał się i zapisał moich chłopców jako Russen; бо знаєте, річ така: в краю може бути лише одна Landessprache, а на Буковинї нею є мова нїмецка. Ruthenische Landessprache не ексзистує, бо co to jest „ruthenische“ Sprache? Мої хлопцї є Russen, а не Ruthenen, отже они не потребують учити ся ruthenisch“. — Правда, що гарний той „извѣстный нашъ патріотъ“! А скажи *Буковинскимъ Вѣдомостямъ*, що они піддержують кацапів, а властиво тягнуть в кацапскім ярмі, то они удають, що сердять ся на те... Ми би спитали того „патріота“, котру мову — після своєї „льоґіки“ — уважає він краєвою мовою в Галичинї? Мабуть польску, бо він сказав ще: „Мій хлопець кінчить тепер die Normalschule, але я єго не дам до рускої ґімназиї, най іде до якої польскої в Галичинї!“ Здаєть ся, що наші читателї вже з того будуть мати вірний образ такого „извѣстного нашого патріота“...

Убійство в Монастири. В Будапештї викликала велике пригноблене загадочна смерть о. Козели в манастири Братів слуг. Дня 22-го с. м. найдено о. Козелу повішеного на хустцї на рамах вікон. Хустка була лише легко завязана коло шиї, а ноги досягали до землї; отже заходить підозріне, що три слуги, котрих о. Козела яко прокуратор хотїв віддалити від служби, сповнили сей злочин. Заряджено вправдї слїдство, але поки-що не арештовано тих трьох слуг.

Жертва забобону. В Каменї, селї черновецкого повіту, слабувала молода жінка Марія Костачук. Їй пухли ноги неустанно. Бідна терпіла страшні болї, але замісць удати ся по лїкарску поміч, слухала сїльских бабів, котрі удають, що можуть легко лїчити від всїх хороб. Лїчили они своїми лїками, але нїчого не помогли — ноги пухли дальше. Тодї покликала ще одну стару 90-лїтну бабу, аби та ратувала. І от она порадила: щоби чоловік придбав острий ніж і о півночи перетяв рану; коли певна скількість крови витече, тодї рана загоїть ся і все буде добре. Послухав чоловік Марії, Олекса Костачук, тої ради і коли єго жінка сильно спала, перетяв їй рану. Кров почала ся страшно льляти, а за годину жінка вмерла, бо утратила богато крови. Неосторожного чоловіка арештовано, а жінка стала ся жертвою забобону. — Се не перший раз лучає ся, що темні люди стають жертвами забобону. Помимо наук і відраджувань темний нарід все ще лїчить ся у нерозумних бабів, а потім гірко кає ся свого нерозуму, коли вже за пізно.

Погода в квітни. Сей місяць зазначив ся взагалї студению і слотою, а в декотрих сторонах ще й цікавими дуже рідкими з'явищами. У нас була переважно слота і студїнь. В декотрих сторонах як н. пр. в Надвірнянщинї упав послїдними днями великий снїг. В околици Відня ще в мартї розпочала ся весна, дерева пустили листє, а звичайні весняні цьвіти тепер вже відцвитають. Незвичайну виїмку зробили каштани. Як звістно, каштани дуже чутливі на студїнь і тепло; коли тепла осїнь, то они цвитуть і пізною осению. Отже в мартї сего року почали они були вже розвивати ся і листкові пупінки зачали були розрастати ся; тимчасом настала студїнь і спинила дальший ріст так, що коли вже другі дерева вкрили ся листєм, каштани стоять все ще без листя як би серед зими. Друга незвичайна річ була та, що у Відни і і єго околици падав снїг при 8 степенях теплоти. Розуміє ся, що стопив ся, заким ще долетїв на землю. З метеорольоґічної обсерваториї у Відни доносять тепер, що ріжниця в напорі воздуха зачинає вирівнувати ся і длятого можна сподївати ся, що в найблизших днях захмарене зменьшить ся і настане теплїйша пора.

Довгий вік. З Пйотркова в Польщи пишуть: Від кільканайцяти лїт звертав на себе увагу мешканцїв Пйотркова сивенький дїдусь, що сидїв кождого дня при дорозї коло кладовища, чисто одїтий і нїколи не жебраючий. Помимо того жертви складано щедро і всї люди в містї любили єго. Був то певне вже послїдний ветеран з воєн Наполеоньских, бувший подофіцир І. полку кінноти Пилип Филиповский, котрий в пятницю дня 17 с. м. помер майже без нїяких мук. Филиповский уродив ся в р. 1789, отже мав вже 107 лїт. До послїдної хвилї житя тїшив ся цїлковитим здоровлєм, притомностию ума і памятию. Оповідав охотно про свої воєнні походи, особливо про битву під Славковом і про перехід через Березину.

Торговля жабячими удками. Жабячі удка уважають ся у Франциї за найбільший присмак і в Парижи з'їдають їх велике множество. Але то цікаве, що той присмак спроваджують по найбільшій части із заграницї, іменно з околиць Оверсляґ. в голяндскій провінциї Зелянд, де єсть богато охаб і калюж, і в котрих плодить ся безчисленне множество жаб. Там відбувають ся формальні польованя на жаби в однїй громадї ловлять на день по тисяч до півтора тисяча жаб; їх ловлять таки руками або палицями, в котрих на кінци вбитий довгий цьвях, а на котрий їх вбивають. Жабам відрізують удка, здоймають з них шкірки, звязують разом і що 12 пар силять разом на тоненькі лїсочки. Більшу скількість пакують зараз в коші між лїд і продають торговельникам, котрі висилають їх до міста Ґенту в Бельґії до гуртівника, а той висилає їх до Парижа. Буває нераз так що одного дня висилають і по 20.000 пар жабячих удок. Жаболов дістає від торговельника за кождих сто пар удок по 20 до 25 крейцарів, а вправні жаболови заробляють на день півтора до двох риньских.

Складки. На початок заснованя рускої бурси при Народнім Домі в Черніцях прислав п. Теодозій Гнїдий, надучитель з Бергомету над Пр., 3 зр., а п. А. Фльондор, дїдич Глинницї, 10 зр. На друкарню зложили пп.: Марко Черемшина з Коломиї 1 зр. 3 кр., о. Іван Ших з Сучави 1 зр. — разом **622 зр. 23 кр.** Сердечне спасибі!

Дрібні вісти. Цїсар помилував засудженого на смерть самбірским судом Василя Николяка, котрий убив жінку, а найвисший трибунал змінив єму кару на 18 лїт тяжкої вязницї. — У Львові найдено знов трупа 6-тижневої дївчинки. Дитина умерла від удушеня. Заряджено строге слїдство. — Депутацня до Відня і до Риму, зложена з духовних і сьвітских Русинів, виїде в місяци червни з адресою заосмотреною підписами, щоби подякувати як цїсареви так і папі за іменоване митрополита о. Сильвестра кардиналом. — Чинности і рішеня руского провінцияльного собору з року 1891. у Львові — друкують ся вже в Ставропиґійскій друкарни. Книжка — як пише „Душпастир“ — буде обійматн около 16 аркушів друку, а до того прийдуть ще додатки в окремій книжцї.

Помер в Чернівцях міский рахунковий ревідент на пенсиї Франц Краль в 71-ім роцї житя.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 28-го квітня 1896 року.

Відень. Цїсар від'їхав сегодня до Будапешту на отворене угорскої вистави і побуде там два тижнї.

Відень. В палатї послів промавляла більша часть бесїдників за безпосередними виборами в пятій куриї. Президент мінїстрів ґр. Баденї заявив ся против того. Правительство готове пристати на безпосередні вибори, коли таке стремлене буде у деяких соймів. Поки-що правительство обстає при внесенім проєктї.

Відень. Ґенеральний вікарій Володимир Репта і архимандрит Филипович іменовані архимандритами-митрофорами.

Відень. Авскультант Григорій Ганкевич іменований судовим ад'юнктом в Садаґурі.

Відень. Після комунїкату нїмецкої лїберальної лївицї мав клюб нараду над послїдними подїями в справі віденьского бурмістра, про котрі всї бесїдники висказали своє невдоволене, бо поведене правительства наробило баламутства в публичній опінїї і потрясло вірою в силу і консеквентність правительства. Помимо того не витягне клюб жадних консеквенций з того що-до свого поступованя в справі виборчої реформи, бо вже давно рішено, голосувати за єї принятєм. Клюб не дасть ся звести з своєї дороги, хоч би і правительство не поступало так, як се повинно бути.

Париж. Зложене мінїстерства перебрав Мелїне.

вариства в цукорнї не достає ще якого цигана з Глиницї і Липована-москаля з Білоцеркви, коренного Вірменина з Сучави і вже би можна чути всї мови Буковини.

Гарна то річ, знати більше мов, але не гарна річ, уживати в рускій родинї без потреби нїмецкої мови. Через те наших родин і розпізнати не можна, через те можна думати, що они маловажать собі свою національну признаку, на яку кождий иньший нарід є гордий. Покидати ся такою спадщиною по батьках не личить осьвіченому і чесному чоловікови. Тому то сум бере дивити ся на тих буковиньских панотцїв, котрі хилять ся все туди, куди вітер повіє, і єсть митрополит Волохом, то й они стають Волохами, хоч би з роду були Русини. Зі страху! — скажете. Нехай і зі страху, а проте й такий тиран для Русинів, яким був пок. Морар, не дав собі ради з кільканайцятьма рускими-православними сьвящениками на Буковинї, не зволощив їх — чому? бо то були люди характерні, а характерних і ворог мусить поважати та з ними числити ся. Нїякий ворог не може заборонити Русинови бути Русином, коли той хоче бути Русином.

В ночи з минувшої суботи на недїлю трафило ся менї вертати домів рускою улицею. Була друга година по півночи. Довкола тихо і темно. Іду, аж чую монотонний, набожний, гуртовий сьпів. Нїяк не міг я спершу розібрати, де се сьпівають, аж як підійшов до одної каменицї, побачив, що в сутеренах, де за дня Липовани продають яблока, в комнатї, котрої вікна сягали мало що висше понад хідник, сьвітить ся сьвітло (кілька сьвічок перед образами) і стоїть або клячить громадка людий та сьпіває. Вікна закриті легкими занавісками і не все можна крізь них побачити. Але докладно чую голоси яких десятьох старовірцїв, жінок, мужчин і хлопця, котрі сьпівають дуже монотонно і unisono. Один править (мабуть читає) утреню, а всї відповідають єму сьпівом. І сей сьпів у пивницї в ночи, мов у катакомбах за римских часів, здає ся таким незвичайним, таємним в тишинї ночи, що я з чверть години стою неповорушно і слухаю богослуженя знадвору.

Надходить до мене якийсь панок, бачить, що я стою, і питає ся: was ist da?

— Липовани — кажу — молять ся.

— А! Липовани! знаю, знаю! Чудна річ, як ті шанують свої звичаї! Так їх мало, ледви кілька тисяч, і тілько лїт живуть на Буковинї, а таки й доси нїхто про них не скаже, що они Нїмцї, Русини, Волохи або Поляки, — они Москалї, що не забули нї своєї мови нї своєї віри.

І стало менї соромно за тих буковиньских Русинів, що не гідні навіть такого доброго слова, яке про Липован можна сказати...

* * *

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	12^{24}	.	.	$6^{\underline{39}}$	$10^{\underline{34}}$	6^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	2^{49}	.	.	$9^{\underline{20}}$	$9^{\underline{31}}$	5^{00}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	$11^{\underline{45}}$	$9^{\underline{35}}$
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1^{22}	$5^{\underline{10}}$	$8^{\underline{40}}$	$7^{\underline{00}}$	$9^{\underline{06}}$	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова .	$9^{\underline{50}}$	.	.	1^{32}	7^{37}	$6^{\underline{17}}$		
З Підволочиск	2^{25}	$10^{\underline{00}}$	.	8^{25}	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{13}	$9^{\underline{44}}$	.	8^{12}	4^{33}	.		
Зі Стрия.	.	.	.	$12^{\underline{05}}$	8^{10}	1^{42}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	4^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия . .	.	.	.	$9^{\underline{16}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) .	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{04}	.	.	9^{48}	$9^{\underline{47}}$	$5^{\underline{13}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{44}	.	.	$6^{\underline{54}}$	$10^{\underline{44}}$	6^{30}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	8^{30}	6^{25}
зі Львова								
До Кракова і Відня . .	8^{40}	2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{55}}$	10^{25}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	1^{56}	$5^{\underline{46}}$	.	9^{50}	$10^{\underline{20}}$		
„ „ з Підзамча .	.	2^{10}	6^{00}	.	10^{14}	$10^{\underline{44}}$		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{15}	.	.	$10^{\underline{30}}$	2^{40}	10^{35}		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{25}}$	9^{33}	$7^{\underline{38}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{10}}$			
„ Сколього і Стрия . .	.	.	.	.	.	3^{0}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) .	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до робленя соломяних улїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з францускими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Візок для одного коня з двома дишлями, плетеним кошем, мягким сидженем, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступня.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зеґарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Ножики кишенькові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинїв (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинїв не висилає ся.

Францускі зеґарки стїнні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зеґарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

Машина до плетеня пончіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна денно 8 пар пончіх сплести і то о много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишенькових, 2 кохлї (британїя).

100 великих сьв. образів в красках з рускими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий иньший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавцї по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (1—13) дає близші відомости Адмінїстрация „Добрих Рад“ в Рогізнї п. п. Садаґура.

На кожде замовлене треба прислати почтову марку за 5 кр.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за рочник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповідане Теодота Галїпа, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповідане О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, принимає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.